

MỘT VỊ THÁNH DÁM NGHĨ LỚN TRONG ĐỜI TU - THANH Y-NHÃ

Tôi có vài dịp trò chuyện với những người giúp khời nguần sáng tỏ cho tuởi trẻ. Họ cõ gõng giúp người trẻ tìm đõ c đõng lõ c không chõ đõ làm giàu, nhõng còn đõ phát triển môt cách bõn võng. Với nhõng năm kinh nghiõm trong nghõ, hõ trích nghiõu ví đõ sõng đõng tõ nhõng người đõ thành đõ t và hõnh phúc trên thõ giõi. Nhõng đõu hõ chia sõ cõ theo tôi hoải. ***Tuy nhiên, là tu sĩ theo Chúa Giêsu, tôi có đõ c phép nghĩ lõn và đõ c làm nhõng đõu vĩ đõ i không? Nõ u cõ lõ t trên nhõng đõng bằng [1] mõ mõng y, lõ u ngõõ i tu sĩ có rõ i vào con đõng danh võng và cao ngõ o kiõu kõ không? Rõ i bõ i...***

Tôi cõ u nguyõn, hõ i Chúa. Chiõm ngõ m nhõng võ thánh, tôi thõ y hõ cũng có nhõng õõ c mõ lõn lao. Chõ khác môt đõu là hõ đõ t õõ c mõ, hoải bõ õy trong kõ hoõ chõ a Thiên Chúa. Hõ làm mõ i thõ vì lòng yêu mõn và đõn thân hõ t mình vì lý tõõng Giêsu. Môt trong nhõng võ thánh mang nhõng đõ c tính õy, chúng ta phõ i kõ đõn thánh l-nhã, Đõng sáng lõp Dòng Tên.

Trõõ c năm Columbus khám phá ra Châu Mõ cũng là lúc l-nhã chào đõ i (năm 1491). Đõõ c sinh ra trong môt gia tõ c giàu có õ Loyola, Tây Ban Nha, l-nhã mê thích chuyõn binh đõo thõ sõ. [2] Ông thích luyõn võ nghõ và õõ c mõ chinh phõ c nhõng tiõ u thõ xinh đõp. Ngõõ i ta ngõ mữ tán phõ c chàng hiõp sĩ l-nhã trong trõn chiõn õ phỏ ðài Pamplona (năm 1521). Hỏo khí chiõn đõ u trong õng luôn hõng hõ c, kõ t quõ là môt viên đõ i bác đõ khiõn õng gõy chân.[3] May mà quân Pháp tõ tõ giúp đõ a õng võ gia ðĩnh đõ đõu trẻ.

Không hỏi lòng võ i lõn phõ u thuõ t đõ u tiên, õng đõ nghõ bác sĩ mõ lõn hai đõ kéo dài chân õng ra. Đõu đõn vô cùng, vì thõ i đõ không có thuõ c gõy mê, nhõng õng võ n chõp nhõn vì õng cõ n võ đõn trai trõõ c nghiõu thiõ u nõ. Sau lõn phõ u thuõ t đõ, õng võ n phõ i chõp nhõn đõ cà nhõ c.[4]

Cõ lõ cuõ c đõ i õng thay đõ i tõ nhõng ngày tháng trên giõõng bõnh. Ông nhõ ngõõ i tìm nhõng sách kiõm hiõp, tiõ u thuyõ t đõ giõ t thõ i gian. Tiõ c là ngõõ i ta chõ tìm đõõ c cho õng hai cuõn: Gõõng Chúa Giêsu và Hõnh các thánh. Thõi thì có còn hõ n không! Ông đõ c và đõ c. Trong sách đõ, hai võ thánh tác đõng mõ nh đõn õng là thánh Phanxicõ Assisi, và thánh Đa Minh.[5] Ông nói hai võ đõ i thánh này làm đõõ c nhõng đõu trẻ ngõ đõ i, õng cũng sõ làm đõõ c và muõn làm vĩ đõ i hõn. Hõ ỏn chay hõm mình, õng cũng muõn làm hõn hõ. Theo gõõng hai võ thánh này, l-nhã cũng muõn hiõn mình đõ ði chinh phõ c Đõ t Thánh cho Kitô giỏo. Theo đõ, ngõõ i ta thõ y tinh thõn hiõp sĩ luôn chõ t chõ a trong con ngõõ i l-nhã.

Từ đó ông lên đường thi hành sứ vụ rao giảng Tin Lành. Thay vì trở lại quê hương của vua trẻ gian, ông quay sang phục vụ Vua Hoàng đế, đó là Thiên Chúa. Chính Chúa đã giúp ông hiểu được những điều mà Chúa Thiên Chúa sẽ khác đường lối và lập nghiệp của người đời hôm nay. Ngài tìm kiếm những điều tốt, giỏi hơn thế chính Thiên Chúa. Ông rút lui vào cô tịch. Một mình đi đi về về chính mình, với Thiên Chúa để ông tìm câu trả lời cho thành công của mình.

Người ta vẫn còn thấy biết bao đau khổ gian nan của chàng hiệp sĩ chấp hành trên con đường thiêng liêng. Ông hiểu được những điều mà thánh thiện, phụng sự Thiên Chúa và giúp đỡ tha nhân. Những hào quang vinh quang thế sự thì thoáng qua và khi ông trở lại. Ngoài ra, hình ảnh những người thì đòi các khi ông xao lòng. Tuy nhiên, sau những lần đó, ông cảm thấy không được gì hơn những người. Ông thất vọng, nhụt chí và mất sức sống. Người đời, những lần suy nghĩ về Thiên Chúa, những lần cứu nguy những người gần Chúa, ông lại tìm kiếm những người khác; những yêu mến trong ông dâng trào. Kinh nghiệm mà ông đúc kết ông gói gọn trong hai từ: Thận trọng; nghĩa là, đừng có kết hợp trở về với Thiên Chúa.

Trong khi đang ở Marêsa chỉ 1 năm [6], ông viết lại những kinh nghiệm thiêng liêng trong một cuốn sách: Linh Thao. Đây là công việc giúp người ta dám nghĩ, dám làm trong Thiên Chúa. Ông lên đường thi hành sứ vụ rao giảng Tin Lành vào năm 1523. Lúc nào ông cũng được thúc đẩy bởi Thiên Chúa và giúp đỡ các linh hồn. Tâm hồn thánh khiết cũng bừng sáng khi nghe Ngài chia sẻ. Từ đó, ông bắt đầu hiểu được.

Chưa được bao lâu, Ngài còn nghĩ đến chuyến đi qua Giêrusalem để đi lại những chỗ Giêsu đã đi qua. Ông muốn gặp Giêsu hoàn toàn. Tại Barcelona, ông bắt đầu viết những điều về Thánh mà trong tay không có tên (năm 1523). Ông đi bằng niềm tin! Chính Thiên Chúa đã giúp ông đến được Thánh. Nơi đây, người đời thì thấy chí khí của ông rõ hơn: ông muốn đi để truyền giáo cho người Hồi giáo. Thế thì đó, dĩ nhiên không ai cho ông đi vì tính chấp hành và nguy hiểm của vùng đất này. Ông bắt đầu về Tây Ban Nha.

Nơi quê nhà vào năm 1524, ông vẫn rong ruổi rao truyền kinh nghiệm thiêng liêng để giúp người ta yêu mến Chúa. Ông nói những điều liên quan đến đức tin mà một giáo dân như ông thì đó không được phép. Bởi thế, ông bị giáo quyền tra khảo, bắt tù và đày đọa. Tuy nhiên, với khí chất chấp hành, ông không thể bị khuất phục nói về Thiên Chúa cho con người. Lúc ngoài 30 tuổi vẫn luôn đặt câu hỏi cho mình: "Tôi phải làm gì?" Đó là câu hỏi đã đẩy ông đến vùng đất Paris.

Sau những lần khó khăn với giáo quyền, ông quyết định hãy cứ làm linh mục. Vì khi có bằng cấp, ông được phép nói về Thiên Chúa và sẽ được những người tin tưởng hơn. Ông chấp

một trững h̃c t̃t nh̃t th̃i đó: Đ̃i H̃c Paris.[7] Đây là giai đ̃n th̃ch đ̃ ṽi m̃t ng̃ i l̃n tũi (30) nh̃ ông, c̃m c̃i ṽi t̃ng con ch̃. Nhanh chóng ông quen đ̃n ṽi môi tr̃ng tri th̃c, và có nh̃ng ng̃ i b̃n m̃i. Ông g̃i h̃ là nh̃ng ng̃ i b̃n trong Chúa (friends in the Lord). Trong đó ph̃i k̃ đ̃n thánh Phanxicô Xaviê, m̃t ng̃ i có hoài bão l̃n không kém l̃nh.

Lúc này, năm 1534, nhóm c̃a l̃nh có 9 anh em. Ai cũng nuôi ãc m̃ l̃n và s̃n sàng làm b̃t c̃ đ̃i u g̃i đ̃ tôn vinh Thiên Chúa h̃n. Sau khi t̃t nghĩp đ̃i h̃c [8], h̃ kh̃n h̃a g̃i khó nghèo, khi t̃t nh̃.[9] H̃ ch̃n m̃t th̃ l̃nh là Chúa Giêsu. Đó là nhóm B̃n Đ̃ng, tĩn thân c̃a Dòng Tên sau này. H̃ ãc m̃ xa h̃n là đ̃n Đ̃t Thánh đ̃ ph̃ng s̃ Chúa đ̃ đó.[10] Tuy nhiên, th̃i đó đang có chĩn tranh, nên tàu đ̃ đ̃t thánh r̃t hĩm. Trong hoàn c̃nh đó, h̃ bàn th̃o nghiêm túc ṽi nhau đ̃i s̃ h̃ng đ̃n c̃a Chúa Thánh Th̃n. Trong văn b̃n c̃a cũc h̃p đó, nhóm đã th̃ng nh̃t: "Ñu trong vòng m̃t năm không đ̃ đ̃c Đ̃t Thánh, h̃ s̃ ṽ Rôma đ̃ đ̃t mình đ̃i chân Đ̃c Giáo Hoàng." Chĩn tranh m̃i lúc m̃t leo thang, nên h̃ th̃c hĩn k̃ hõch ṽ Rôma.

Khi ṽ Rôma vào năm 1536, nhóm m̃nh đ̃n xin ṽi Đ̃c Giáo Hoàng thành l̃p Dòng và l̃y tên là Dòng Giêsu (The society of Jesus). B̃i, h̃ bĩt ch̃ có nh̃ th̃ nhóm m̃i liên k̃t đ̃c ṽi nhau trong Chúa Kitô và trong Giáo h̃i. Năm 1539, Giáo hoàng Phaolô III phê chũn. K̃ t̃ đây, ãc m̃ c̃a l̃nh đ̃c Thiên Chúa đ̃t vào lòng Giáo H̃i đ̃ ph̃c ṽ con ng̃ i m̃t cách hĩu qũ. Trong vai trò là b̃ trên t̃ng quỹn, l̃nh cùng ṽi Dòng phát trĩn nhanh chóng c̃ ṽ hai ph̃ng đ̃n: giáo đ̃c và truỹn giáo trên kh̃p th̃ gĩi: Âu, Á, Phi, M̃.

Thánh l̃nh qua đ̃i t̃i Rôma vào ngày 31 tháng 7 năm 1556, đ̃ l̃i m̃t con đ̃ng g̃i h̃ng cho bĩt bao nhiêu ng̃ i. Con đ̃ng g̃y ph̃i b̃t ngũn t̃ Thiên Chúa, và m̃i g̃i h̃ng, đ̃ng l̃c đ̃u ch̃ ṽi m̃t m̃c đích: Cho vinh danh Thiên Chúa h̃n – Ad Maiorem Dei Gloriam.

Tr̃ l̃i ṽn đ̃ trên đây, hóa ra đi tu cũng đòi h̃i ng̃ i tu sĩ nhĩu ãc m̃ l̃n lao. Thiên Chúa đòi h̃i h̃ đ̃n thân h̃t mình, làm m̃i s̃ ṽi m̃c đích không vì danh ṽng tĩn tài. Đích nh̃m cho nh̃ng c̃ g̃ng g̃y là đ̃ làm cho vinh danh Chúa h̃n và giúp cho nhĩu linh h̃n đ̃c c̃u đ̃ h̃n. Nh̃ th̃, ngũn c̃m h̃ng và đ̃ng l̃c c̃a ng̃ i tu sĩ đ̃c kín mức t̃ Thiên Chúa. H̃ s̃n sàng b̃c vào nh̃ng cũc chĩn đ̃u thiêng liêng. Qua nh̃ng môi tr̃ng hũn luỹn nh̃ th̃, h̃ bĩt mình, bĩt Chúa và bĩt ph̃i làm gì.

Giuse Ph̃m Đình Ng̃c SJ

Nguồn: <https://dongten.net/>

[1] Đây là tựa đề cuốn sách nổi tiếng: Tony Buổi Sáng, Trên Đỉnh Ng Bãng, Nxb Trẻ, 2017.

[2] Nhờ lòng thú nhận của thánh nhân: "Mãi cho đến 26 tuổi, ông ta là người chỉ xõ thân vào những chuyện h danh th t c, để biết ông thích thú với những việc tập luyện võ nghệ với khát vọng mãnh liệt và h danh làm sao cho mình được nổi tiếng." (Tập thuật số 1).

[3] Một chân của I-nhã bị thủng nặng, những chân kia bị gãy nghiêm trọng. Sau khoảng 12-14 ngày ở Pamplona, I-nhã được c khiêng về gia đình tại lâu đài Loyola trên một chiếc cáng, cách Pamplona chừng 70 dặm.

[4] Khi viết về giai đoạn này, cha Polanco –thầy ký của cha I-nhã – cho biết: "Có thể thấy rằng I-nhã là một con người Thiên Chúa t o nên cho một mục đích lớn lao."

[5] Ông nói: "Giống như tôi làm điều mà thánh Phanxicô đã làm và điều mà thánh Đaminh đã làm thì sao?", hay "Thánh Đaminh đã làm điều này; còn tôi, tôi cũng phải làm điều đó. Thánh Phanxicô đã làm điều kia, còn tôi, tôi cũng làm điều y." (Tập thuật số 7).

[6] I-nhã ở lại Manresa trong khoảng một năm từ 25-3-1522 đến tháng 2-1523, sau đó đến Barcelona.

[7] I-nhã đã đi bộ tại Paris vào tháng 2 năm 1528.

[8] Năm 1535 I-nhã đã tập nghĩ hai buổi: cả nhân trí tuệ và cao h c th h c tại Đ i H c Paris. Một năm sau, I-nhã được phong linh mục và cả hành thánh ở tay tại Rôma.

[9] Trong một nhà ngục ở Montmatre tại Paris vào ngày 15 tháng 8 năm 1534. Ông đã khổ n khó nghèo và khi t nh nh là một thân th tông đ tu trì đích th c, và h đã khổ n đi Giêrusalem, hoặc Rôma.

[10] H đã quy t đ nh ph i đi Giêrusalem đ s ng c đ i mình đ đó cho i ích c a các linh h n. Các h c gi cho r ng có l l n tr c Giêrusalem, l-nhã đã ng m xin phép v i nh ng v có th m quy n c a Dòng Phanxicô v ý đ nh này.